

Slutrapport En undersökning bland utvalda bibliotek i Halland

Uppdraget

Jema Rådgivning har på uppdrag av Regionbibliotek Halland genomfört en undersökning bland "icke-användare" i fyra olika områden inom regionen.

Undersökningen är en del i ett projekt som syftar till att öka medvetenheten om folkbiblioteken i Halland. Uppdragsgivare är Regionbibliotek Halland.

Urval och metod

Vardera 200 intervjuer har genomförts i följande fyra upptagningsområden:

- Biblioteket i Vallås (Halmstads kommun)
- Biblioteket i Onsala (Kungsbacka kommun)
- Laholms kommun (biblioteken i Laholm, Veinge, Våxtorp och Knäred)
- Hylte kommun (biblioteken i Hyltebruk, Torup och Unnaryd)

Undersökningen är gjord per telefon under december 2009 och har bestått av samtal med personer i åldrarna 18-74 år. Antalet intervjuer i skilda åldersgrupper är gjorda så att de rimligt väl ska avspegla befolkningens åldersmässiga sammansättning inom respektive kommun. Upptagningsområdet har definierats i samråd med uppdragsgivaren.

Undersökningen är delvis att betrakta som en kvalitativ undersökning genomförd via ett stratifierat urval. De 200 intervjuade på varje ort utgör en "skapad" minipopulation utifrån variabeln ålder. Inga andra bakgrundsvariabler har funnits med i urvalet.

I nedanstående frågor har namnet på respektive bibliotek/upptagningsområde ersatts av bokstaven X.

Hur ska materialet användas/tolkas?

I första hand ska insamlad data ses som relevant för respektive biblioteksområde;

- Vallås biblioteksfilial
- Onsala biblioteksfilial
- Laholms samtliga bibliotek
- Hyltes samtliga bibliotek.

Här har vi haft 200 samtal med personer som inte just nu frekventerar de aktuella biblioteken. Resultatet ger en bild av attityder, preferenser, kunskap, vanor och mönster för litteratur- och mediekonsumtion. Jämförelser mellan de olika orterna kan också göras på övergripande nivå.

När det gäller den totala populationer så består den av en sammanslagning av 4 delpopulationer (200+200+200+200).

Jema Rådgivning

Viss försiktighet måste vi därför ha när vi tolkar dessa svar som representativa för Region Halland i stort.

Vi kan också i det totala materialet studera om några viktiga bakgrundsvariabler som ålder, kön, utbildning m.m. slår igenom när det gäller respondenternas svar, eftersom vi på en population på 800 får tillräckligt stora undergrupper när vi bryter ned det insamlade materialet.

Andelen som inte alls ville delta i undersökningen uppgick till 16 procent. Det är en relativt låg siffra som vi tolkar som att biblioteks- och kulturfrågor anses vara viktiga bland befolkningen.

Resultat och analys

För att få fram "icke-användare" löd första frågan:

Fråga 1. Har du under 2009 besökt biblioteket i X?

	Vallås	Onsala	Laholm	Hylte
Andel nej	51 %	49 %	52 %	53 %
Andel ja	49 %	51 %	48 %	47 %

För de som svarade nej på frågan fortsatte intervjun.

Sammanfattning

Siffrorna indikerar att ungefär hälften av befolkningen är biblioteksanvändare. Det stämmer väl med SOM-undersökningens (SOM 2008) resultat.

Fråga 2. Har du under 2009 använt bibliotekets hemsida?

	Vallås	Onsala	Laholm	Hylte	Totalt
Svar: Ja	6 %	3%	2 %	2 %	3 %

Sammanfattning

Om man inte besöker biblioteket använder man sig inte heller av dess hemsida. Det är inte så att besök på bibliotek ersätts av Internetbaserade aktiviteter. Det är knappt 3 procent av icke-besökarna som har varit inne på bibliotekets hemsida.

Det är störst andel svarande i Vallås som har använt sig av bibliotekets hemsida.

Fråga 2 b. Om JA, vilka tjänster?

De som trots allt använder sig av hemsidan gör det för att söka i bibliotekskatalogen, vilket nästan 70 procent av hemsidebesökarna har gjort.

Jema Rådgivning

Fråga 3. Har du under någon period tidigare i ditt liv besökt biblioteket i X ?

	Vallås	Onsala	Laholm	Hylte	Totalt
Svar: Ja	71 %	56 %	61 %	62 %	62%

Sammanfattning

62 procent har under tidigare perioder av sitt liv besökt biblioteket.

Vallås ligger drygt 10 procent över snittet gällande denna fråga och Onsala cirka 5 procent under. Bland dem som är över 60 år i Vallås har 9 av 10 personer tidigare varit besökare.

Kvinnor har i betydligt högre grad än män under någon period tidigare i sitt liv besökt något av de angivna biblioteken i aktuellt upptagningsområde.

Fråga 4. Om ja, varför besöker du inte längre detta bibliotek?

Den vanligaste orsaken till att de tillfrågade inte längre besöker sitt lokala bibliotek är att de inte har tid, läser mindre nu eller köper böcker. Även annat bibliotek och bokbuss nämns.

Fråga 5. Varifrån får du vanligtvis tag på: (andel svar Bibliotek)

	Vallås	Onsala	Laholm	Hylte	Totalt
Skönlitteratur	11 %	7 %	8 %	9 %	9 %
Facklitteratur	15 %	12 %	11 %	13 %	13 %
Barnlitteratur	9 %	11 %	7 %	10 %	9 %

För att inte ha varit besökare på sitt lokala bibliotek under hela 2009 så är det ändå relativt många som vanligtvis får tag i skönlitteratur (9%), facklitteratur (13%) och barnlitteratur (9 %) på bibliotek. Detta kan bero på att de lånar på andra bibliotek eller läser sällan.

Skönlitteratur får man huvudsakligen tag på i butik eller mack. Detta är särskilt påtagligt i Onsala där närmare hälften av icke-användarna (45 %) får tag på skönlitteratur på detta sätt. Internet har ännu inte slagit igenom när det gäller att vara litteraturkälla. 10 % anger att de skaffar skönlitteratur via nätet och 13 % får tag i facklitteratur den vägen.

Kvinnor uppger i mer än dubbelt så hög grad som män att de får tag i barnlitteratur genom butik/mack.

Även när det gäller facklitteratur, musik och veckotidningar får kvinnor i mycket högre grad tag i detta genom butik/mack.

Sammanfattning

Ingen ort sticker ut resultatmässigt gällande denna fråga utan samtliga följer ganska väl snittet för hela undersökningen.

Jema Rådgivning

Fråga 6. Trots att du inte har besökt Biblioteket X under 2009 skulle jag nu vilja ha din syn på några påståenden om detta bibliotek.

Vallås

(Instämmer helt och instämmer delvis)

Stort urval av böcker och tidningar – 49 procent
Stort urval av filmer, skivor, etc – 30 procent
Bra hjälp att hitta litteratur – 50 procent
Tillgång till dator utan kostnad – 36 procent
Bra aktiviteter – 37 procent
Barnvänligt – 47 procent
Anpassat för personer med funktionshinder – 48 procent
Bra öppettider – 28 procent
Bra hjälp att hitta samhällsinfo – 34 procent
Intressanta utställningar – 31 procent

Onsala

(Instämmer helt och instämmer delvis)

Stort urval av böcker och tidningar – 32 procent
Stort urval av filmer, skivor, etc – 11 procent
Bra hjälp att hitta litteratur – 34 procent
Tillgång till dator utan kostnad – 19 procent
Bra aktiviteter – 22 procent
Barnvänligt – 38 procent
Anpassat för personer med funktionshinder – 26 procent
Bra öppettider – 20 procent
Bra hjälp att hitta samhällsinfo – 25 procent
Intressanta utställningar – 16 procent

Laholm

(Instämmer helt och instämmer delvis)

Stort urval av böcker och tidningar – 38 procent
Stort urval av filmer, skivor, etc – 26 procent
Bra hjälp att hitta litteratur – 51 procent
Tillgång till dator utan kostnad – 30 procent
Bra aktiviteter – 26 procent
Barnvänligt – 36 procent
Anpassat för personer med funktionshinder – 32 procent
Bra öppettider – 21 procent
Bra hjälp att hitta samhällsinfo – 29 procent
Intressanta utställningar – 23 procent

Hylte

(Instämmer helt och instämmer delvis)

Stort urval av böcker och tidningar – 47 procent
Stort urval av filmer, skivor, etc – 18 procent
Bra hjälp att hitta litteratur – 54 procent
Tillgång till dator utan kostnad – 25 procent
Bra aktiviteter – 29 procent
Barnvänligt – 50 procent
Anpassat för personer med funktionshinder – 45 procent
Bra öppettider – 30 procent
Bra hjälp att hitta samhällsinfo – 34 procent
Intressanta utställningar – 38 procent

Stockholm

Ropstenssligan 11c
115 42 Stockholm
Telefon 08-765 24 20

Helsingborg

Pålsjögatan 5
Box 12034
252 80 Helsingborg
Telefon 042-12 35 90

info@jemaradgivning.se
www.jemaradgivning.se

Org. nr: 551003-0033
F-skattsedel finns

Jema Rådgivning

Totalt

18-25 år f jämförelse

(Instämmer helt och instämmer delvis)

Stort urval av böcker och tidningar - 41 procent	24 %
Stort urval av filmer, skivor, etc – 21 procent	5 %
Bra hjälp att hitta litteratur – 47 procent	36 %
Tillgång till dator utan kostnad – 28 procent	21 %
Bra aktiviteter – 29 procent	17 %
Barnvänligt – 43 procent	29 %
Anpassat för personer med funktionshinder – 38 procent	41 %
Bra öppettider – 24 procent	8 %
Bra hjälp att hitta samhällsinfo – 30 procent	4 %
Intressanta utställningar – 27 procent	14 %

Sammanfattning

Svaren på denna fråga tecknar ett informations-/tydlighetsproblem för biblioteken. Att endast fyra av tio instämmer helt eller delvis i att det aktuella biblioteket har stort urval av böcker och tidningar stämmer till eftertanke. Folkbiblioteken i Sverige är ju generellt mycket välutrustade och via kompletterande medieförsörjning/fjärrlån kan ju varje filialbibliotek stå till tjänst med det mesta. När det gäller tillgång på film och skivor är siffrorna ännu lägre.

Endast en fjärdedel av icke-besökarna har en upplevelse av att det är bra öppettider, vilket ju kan förklara att de inte besöker biblioteket.

Anmärkningsvärt är att endast 28 % känner till att man kan låna dator utan kostnad på biblioteket.

För barnvänlighet och anpassning för funktionshindrade är betyget högre, men även här är det generellt låga betyg eller okunskap.

I svaren på fråga 6 utmärker sig Onsala och Vallås jämfört med de övriga. Onsala har genomgående gett lägre betyg än snittet för hela undersökningen. Vallås i sin tur genomgående gett högre betyg än snittet för hela undersökningen.

När det gäller gruppen 18-25 år kan vi konstatera att deras kunskap är låg och att uppfattningen om bibliotekens utbud är relativt negativ. Endast 4 % tycker att biblioteken kan ge bra hjälp att hitta samhällsinfo, och endast 8 % tycker att öppettiderna är bra. Endast var femte ung person som inte besöker bibliotek känner till att man kan låna dator utan kostnad.

Kvinnor är betydligt mer positiva än män. 52 % av kvinnorna instämmer helt eller delvis i att biblioteket har stort urval av böcker (män 31%). 59 % av kvinnorna tycker de får bra hjälp att hitta litteratur (män 36 %).

Intressant är att de utlandsfödda generellt har en mer positiv attityd till och bättre kunskap om bibliotekens utbud än i Sverige födda.

Bland de högskoleutbildade är också attityderna betydligt mer positiva. T ex instämmer 61 % helt eller delvis i att biblioteken ger bra hjälp att hitta litteratur. 35 % instämmer helt eller delvis i att man kan få låna dator utan kostnad.

Jema Rådgivning

Fråga 7. Jag kommer nu att räkna upp några adjektiv och vill att du ska ange hur väl de stämmer in på din uppfattning om bibliotek i allmänhet:

Vallås

(Andel stämmer)

Modernt – 58 procent
Snobbigt – 7 procent
Kompetent – 66 procent
Tråkigt – 19 procent
Inspirerande – 51 procent
Folkligt – 67 procent
Krångligt – 10 procent
Demokratiskt – 66 procent
Pålitligt – 81 procent
Välkomnande – 78 procent

Onsala

(Andel stämmer)

Modernt – 57 procent
Snobbigt – 4 procent
Kompetent – 84 procent
Tråkigt – 30 procent
Inspirerande – 62 procent
Folkligt – 88 procent
Krångligt – 17 procent
Demokratiskt – 85 procent
Pålitligt – 88 procent
Välkomnande – 79 procent

Laholm

(Andel stämmer)

Modernt – 56 procent
Snobbigt – 1 procent
Kompetent – 75 procent
Tråkigt – 17 procent
Inspirerande – 42 procent
Folkligt – 62 procent
Krångligt – 13 procent
Demokratiskt – 72 procent
Pålitligt – 87 procent
Välkomnande – 79 procent

Hylte

(Andel stämmer)

Modernt – 55 procent
Snobbigt – 2 procent
Kompetent – 75 procent
Tråkigt – 16 procent
Inspirerande – 47 procent
Folkligt – 66 procent
Krångligt – 9 procent
Demokratiskt – 61 procent
Pålitligt – 81 procent
Välkomnande – 80 procent

Stockholm

Ropstensslingan 11c
115 42 Stockholm
Telefon 08-765 24 20

Helsingborg

Pålsjögatan 5
Box 12034
252 80 Helsingborg
Telefon 042-12 35 90

info@jemaradgivning.se
www.jemaradgivning.se

Org. nr: 551003-0033
F-skattsedel finns

Jema Rådgivning

Totalt

(Andel stämmer)

Modernt – 56 procent
Snobbigt – 3 procent
Kompetent – 75 procent
Tråkigt – 21 procent
Inspirerande – 50 procent
Folkligt – 71 procent
Krångligt – 12 procent
Demokratiskt – 71 procent
Pålitligt – 84 procent
Välkomnande – 79 procent

De svarande har en mycket positiv bild av bibliotek som något "för folket". Inte snobbigt och krångligt utan demokratiskt, välkomnande och pålitligt. 21 % tycker att biblioteket är tråkigt.

Kvinnor lämnar generellt sett mer positiva värdeomdömen. Detta gäller särskilt uppfattningarna att det lokala biblioteket är "Modernt" respektive "Inspirerande".

Sammanfattning

För denna fråga utmärkte sig framförallt Onsala jämfört med övriga orter. De tydligaste skillnaderna jämfört med snittet för hela undersökningen redovisas nedan.

Snobbigt – Vallås högre – Laholm lägre.
Kompetens – Onsala högre - Vallås lägre.
Tråkigt – Onsala högre.
Inspirerande – Onsala högre – Laholm lägre.
Folkligt – Onsala högre – Laholm lägre.
Krångligt – Onsala högre.
Demokratiskt – Onsala högre - Hylte lägre.

8. Vilka av följande aktiviteter har du ägnat dig åt de senaste tre månaderna?

Vallås

(Andel som svarat ja)

Läst eller lyssnat på en bok – 57 procent
Läst tidningar på internet – 59 procent
Surfat på internet i övrigt – 62 procent
Lyssnat aktivt på musik via cd/mp3/nedladdning/spotify/etc. – 70 procent
Sett en film på dvd/nedladdning – 67 procent
Kulturarrangemang eller föredrag – 35 procent

Onsala

(Andel som svarat ja)

Läst eller lyssnat på en bok – 77 procent
Läst tidningar på internet – 55 procent
Surfat på internet i övrigt – 77 procent
Lyssnat aktivt på musik via cd/mp3/nedladdning/spotify/etc. – 79 procent
Sett en film på dvd/nedladdning – 63 procent
Kulturarrangemang eller föredrag – 34 procent

Jema Rådgivning

Laholm

(Andel som svarat ja)

Läst eller lyssnat på en bok – 59 procent
Läst tidningar på internet – 55 procent
Surfat på internet i övrigt – 65 procent
Lyssnat aktivt på musik via cd/mp3/nedladdning/spotify/etc. – 73 procent
Sett en film på dvd/nedladdning – 59 procent
Kulturarrangemang eller föredrag – 27 procent

Hylte

(Andel som svarat ja)

Läst eller lyssnat på en bok – 63 procent
Läst tidningar på internet – 57 procent
Surfat på internet i övrigt – 70 procent
Lyssnat aktivt på musik via cd/mp3/nedladdning/spotify/etc. – 64 procent
Sett en film på dvd/nedladdning – 57 procent
Kulturarrangemang eller föredrag – 30 procent

Totalt

(Andel som svarat ja)

Läst eller lyssnat på en bok – 64 procent
Läst tidningar på internet – 56 procent
Surfat på internet i övrigt – 68 procent
Lyssnat aktivt på musik via cd/mp3/nedladdning/spotify/etc. – 71 procent
Sett en film på dvd/nedladdning – 61 procent
Kulturarrangemang eller föredrag – 31 procent

Nästan 64 procent har läst en bok de senaste tre månaderna, men ingen har besökt sitt lokala bibliotek (urvalsgruppen). Med andra ord är det många som läser men inte lånar dessa böcker på sitt lokalbibliotek.

Sammanfattning

För denna fråga utmärker sig Onsala genom att ha en högre andel som de tre senaste månaderna har läst eller lyssnat på en bok samt surfat på Internet jämfört med snittet i hela undersökningen. Hylte utmärker sig genom att ha en lägre andel som aktivt lyssnat på musik de senaste tre månaderna.

Fråga 9. Hur skulle du helst vilja få information om vad som händer på biblioteket? (Välj max två alternativ)

Vallås

Mobiltelefon – 12 procent
Bibliotekets hemsida – 26 procent
Nyhetsbrev via e-post – 17 procent
Program/broschyrer i brevlådan – 26 procent
Annonser – 21 procent
Affischer – 4 procent
Facebook eller andra sociala medier - 3 procent
Annat sätt - 1 procent
Vill inte ha någon information – 14 procent

Stockholm
Ropstenslingan 11c
115 42 Stockholm
Telefon 08-765 24 20

Helsingborg
Pålsjögatan 5
Box 12034
252 80 Helsingborg
Telefon 042-12 35 90

info@jemaradgivning.se
www.jemaradgivning.se
Org. nr: 551003-0033
F-skattsedel finns

Jema Rådgivning

Onsala

Mobiltelefon – 10 procent
Bibliotekets hemsida – 22 procent
Nyhetsbrev via e-post – 18 procent
Program/broschyrer i brevlådan – 42 procent
Annonser – 14 procent
Affischer – 6 procent
Facebook eller andra sociala medier – 1 procent
Annat sätt – 1 procent
Vill inte ha någon information – 14 procent

Laholm

Mobiltelefon – 12 procent
Bibliotekets hemsida – 26 procent
Nyhetsbrev via e-post – 15 procent
Program/broschyrer i brevlådan – 38 procent
Annonser – 20 procent
Affischer – 6 procent
Facebook eller andra sociala medier – 3 procent
Annat sätt – 1 procent
Vill inte ha någon information – 15 procent

Hylte

Mobiltelefon – 10 procent
Bibliotekets hemsida – 26 procent
Nyhetsbrev via e-post – 21 procent
Program/broschyrer i brevlådan – 33 procent
Annonser – 17 procent
Affischer – 10 procent
Facebook eller andra sociala medier – 1 procent
Annat sätt – 1 procent
Vill inte ha någon information – 16 procent

Totalt

Mobiltelefon - 11 procent
Bibliotekets hemsida – 25 procent
Nyhetsbrev via e-post - 18 procent
Program/broschyrer i brevlådan - 35 procent
Annonser - 18 procent
Affischer - 6 procent
Facebook eller andra sociala medier - 2 procent
Annat sätt - 1 procent
Vill inte ha någon information - 15 procent

Information i brevlådan är den populäraste kanalen följt av hemsidan. Detta gäller i alla åldersgrupper och för alla utbildningsnivåer. T ex vill 43 % av de som är mellan 18-25 ha information i brevlådan. Information via Internet (hemsida /e-brev) är mest populärt bland de högutbildade.

Trots att gruppen inte har besökt sitt lokala bibliotek under hela 2009 så är det ändå endast knappt 15 procent som säger sig inte vilja ha någon information om dess verksamhet – de är med andra ord trots allt intresserade av vad som händer där.

Stockholm
Ropstensslingan 11c
115 42 Stockholm
Telefon 08-765 24 20

Helsingborg
Pålsjögatan 5
Box 12034
252 80 Helsingborg
Telefon 042-12 35 90

info@jemaradgivning.se
www.jemaradgivning.se
Org. nr: 551003-0033
F-skattsedel finns

Jema Rådgivning

Sammanfattning

Det som utmärker sig för denna fråga är att Vallås i lägre grad än genomsnittet för undersökningen och Onsala i högre grad önskar att få information genom program/broschyrer i brevlådan.

Fråga 10. Skulle du besöka biblioteket oftare om det på något sätt förändrades?

	Vallås	Onsala	Laholm	Hylte	Totalt	18-25år f jfr
Svar: Ja	6 %	19%	20%	24%	20%	30%

Endast var femte person skulle besöka biblioteket även om det förändrades. Samtidigt har vi konstaterat i tidigare frågor att kunskapen om bibliotekets utbud och tjänster är låg. Det verkar som respondenterna som ju är kulturkonsumenter i ganska hög grad (fråga 8) har en svag relation till biblioteket och att det är en publik som behöver inviteras och beröras av biblioteket i högre grad via marknadsföring och information.

Sammanfattning

Hylte utmärker sig i denna fråga genom att en något högre andel än snittet för undersökningen skulle kunna tänka sig att besöka biblioteket om något förändrades. Den yngsta gruppen (18-25år) är i större utsträckning benägen att besöka biblioteket om det förändras (30%). Samma gäller för utomlandsfödda (26%). De med grundskoleutbildning visar lägst intresse att besöka biblioteket även om det förändras – 15 %. Män och kvinnor skiljer sig inte åt i denna fråga.

Fråga 10 b. Hur skulle det förnyas för att bli mer attraktivt för dig?

Frågan är svår att svara på för de flesta icke-besökare och många svarar vet ej. En del känner inte till de aktuella biblioteken överhuvudtaget. Bland de som har åsikter anges bättre öppettider, bättre information och mer aktiviteter plus inredning/miljöfrågor som sådant som borde ses över. Även film nämns som något önskvärt.

Fråga 11. Beskriv bibliotek med ett ord:

Bra (ca 50 st)
Folkligt (ca 30 st)
Information (ca 25 st)
Kultur (ca 25 st)
Socialistiskt (ca 25)
Tråkigt (ca 25 st)
Stillhet/lugn och ro (ca 15 st)
Mångfald (ca 10 st)
Lättillgängligt (ca 10 st)
Mötes/samlingsplats (ca 10 st)

Stockholm den 3 februari 2010

Jema Rådgivning